

Raadsvoorstel

Onderwerp: Rapport rekenkamercommissie Samenspel gemeente en gemeenschap	Gemeenteraad Ridderkerk: 21-5-2015 Samen leven: 12-5-2015	Agendapunt:
Commissie: Samen leven 12 mei 2015		e-mailadres opsteller: M.Slingerland@ridderkerk.nl
Portefeuillehouder:		Openbaar
BBVKenmerk: 173930		

Onderwerp

Rapport rekenkamercommissie Samenspel gemeente en gemeenschap

Geadviseerde beslissing raad

U wordt voorgesteld:

1. zich uit te spreken over het rapport in algemene zin;
2. per aanbeveling een besluit te nemen of de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt gedeeld en zo ja, indien van toepassing, het college te verzoeken deze over te nemen en hieraan uitvoering te geven;
3. het college te verzoeken uw raad uiterlijk 1 juni 2016 te rapporteren wat het college met de aanbevelingen heeft gedaan.

Inleiding

De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar het samenspel van gemeente en gemeenschap in Ridderkerk. De rekenkamercommissie heeft op 16 april 2015 het rapport aangeboden aan de gemeenteraad. Het (digitale) rapport is te vinden op www.ridderkerk.nl/rekenkamercommissie.

Beoogd effect

De rekenkamercommissie heeft op basis van het onderzoek aanbevelingen gedaan die kunnen bijdragen aan de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het samenspel van de gemeente Ridderkerk met de gemeenschap.

Relatie met beleidskaders

De gemeenteraad heeft in december 2013 het beleidskader Participatie, Burgers en bestuur 2013 vastgesteld. De rekenkamercommissie heeft geconstateerd dat het vastgestelde participatiebeleid niet matcht met de gemeentelijke ambities voor overheidsparticipatie.

Conclusies

Wat gaat goed?

De rekenkamercommissie heeft geconstateerd dat zaken die goed gaan, waar de gemeente op kan voortborduren zijn:

- De wijze waarop een deel van de organisatie heel bewust met participatie bezig is. De sleutelfiguren zijn echte professionals. Ze hebben visie, ze fungeren als spin in het web in de organisatie en vervullen in de interactie met spelers 'buiten' een belangrijke, verbindende rol.
- Als een participatietraject door de gemeente wordt opgepakt, dan gebeurt het in een met betrokkenen gedeeld traject waarover achteraf tevredenheid bestaat (zowel ten aanzien van proces als inhoud).
- Na een (in vergelijking met veel andere gemeenten) lange periode van een 'klassieke' focus op burgerparticipatie, wordt nu de wending gemaakt naar overheidsparticipatie.

De verder conclusies van de rekenkamercommissie luiden:

1. *Huidige participatiebeleid matcht niet met gemeentelijke ambities overheidsparticipatie*
Als gemeente vooral willen aansluiten op ideeën en initiatieven vanuit de samenleving is iets geheel anders dan als gemeente vooral in de samenleving draagvlak willen creëren voor ideeën en initiatieven die in het gemeentehuis worden ontwikkeld. Deze wending is een forse opgave waarvoor het huidige participatiebeleid – waarin burgerparticipatie centraal staat – niet zal voldoen als leidraad voor doeltreffend en doelmatig gemeentelijk handelen.
2. *Gemeente in alle drie onderzochte cases doeltreffend:*
In de drie onderzochte gevallen heeft de gemeente binnen de grenzen van de cases doeltreffend gehandeld. In alle drie de gevallen heeft het samenspel van de gemeente met de gemeenschap geleid tot draagvlak onder direct betrokkenen (leden van platforms en bevroegde direct betrokkenen) voor de inhoudelijke uitkomsten en overwegende waardering voor het proces en de wijze waarop de gemeente met de gemeenschap interacteert.
3. *Gemeente in twee onderzochte cases onvoldoende doelmatig*
De hiervoor geconstateerde waardering voor het samenspel met de gemeente verdient ook een kanttekening. Deze waardering wordt door de betrokkenen achteraf uitgesproken, terwijl de gemeente in twee gevallen (inkoopbeleid en bomenbeleid Rijnsingel) niet proactief start. Door een aarzelende en worstelende houding bij de start van deze cases, laat de gemeente een kans liggen om nog meer tevredenheid over de procesgang te oogsten. Voor de gemeente is een dergelijke start minder doelmatig.
4. *Participatieve houding nog niet gemeentebreed in organisatie verankerd*
De gemeente leunt bij participatie nog te veel op sleutelfiguren. Het gaat daarbij om een groep ambtenaren die warm lopen voor een actieve en vernieuwende omgang met inwoners, bedrijven en organisaties. Bestaande concrete en goed uitgewerkte handvatten voor de praktijk worden mondjesmaat benut. Sleutelfiguren putten uit hun visie en professionaliteit, terwijl andere medewerkers minder bewust lijken van de mogelijkheden en hulpmiddelen die er zijn. Hierin schuilt een uitdaging, ook gezien de ambities van raad en college op het gebied van overheidsparticipatie.
5. *De spanning tussen representatie en participatie vraagt een bewust antwoord van de gemeente.*
De vraag 'Wie spreekt namens wie?' dringt zich op waar de gemeente interacteert met platforms waarbuiten ook nog andere mogelijke belanghebbenden bestaan. In de ontwikkeling van het participatiebeleid in de periode 2010-2014 kwam deze spanning aan het licht, namelijk in de 'pas op de plaats' die raad en college in 2010 maakten naar aanleiding van de conclusies van het bestuurskrachtonderzoek. De focus op het duale samenspel kreeg de voorkeur boven actieve doorontwikkeling van de interactie met de samenleving.
De wending naar overheidsparticipatie die de gemeente nu voorstaat vraagt dat de gemeente zich extra bezint, juist om te voorkomen dat de geconstateerde spanning doorslaat in een tegenstelling, waarin participatie en representatie – of college en raad – elkaars concurrenten worden. Want hoe verhoudt de rol van de raad zich tot die van betrokken platforms? En hoe verhouden participatieve trajecten van het college zich tot het besluitvormingsproces in de raad? Het is zaak om als raad, college en organisatie actief te verkennen hoe participatie en representatie elkaar vruchtbaar kunnen aanvullen.

Aanbevelingen

Gezien het verloop van de onderzochte cases, de conclusies en de ambitie van raad en college om een ondersteunende rol te spelen en als participant mee te doen met de burgers, in plaats van andersom, komt de rekenkamercommissie met de volgende aanbevelingen:

1. Herijk het gemeentelijk participatiebeleid.

Het college heeft al het voornemen uitgesproken om hiertoe in 2015 met een notitie te komen. Daarbij benoemt de rekenkamercommissie de volgende aandachtspunten voor de raad:

1a. Proces

Besteedt in de notitie aandacht aan de projectmatige aanpak van de beleidsontwikkeling en de actieve communicatie hierover met de raad, zodat de doorontwikkeling van beleid een zaak wordt van organisatie en raad gezamenlijk. Dit vraagt om een heldere structuur: (tussen)doelen, strategie, planning en benoeming van verantwoordelijkheden in het ontwikkelen van nieuw beleid.

1b. Inhoud

Stel in nieuw beleid duidelijke kaders en voorwaarden voor de wijze waarop inwoners eigen initiatief kunnen tonen en/of participeren, en benoem welke ondersteuning van de gemeente daarin acceptabel is en wat van belang is als het gaat om het waarborgen van het algemeen belang.

2. Ontwikkel ervaring in de praktijk

2a. Benoem dossiers om te experimenteren met nieuwe vormen

Omdat het aankomt op 'doen' en omdat de gemeente Ridderkerk vooral ervaring heeft met burgerparticipatie, beveelt de rekenkamercommissie aan om voor de ontwikkeling van nieuw beleid expliciet experimenteerruimte te creëren. Door dit niet gelijk gemeentebreed door te voeren, maar eerst enkele specifieke gevallen te benoemen, kan een meer vergaande handelwijze uitgeprobeerd worden zonder dat de gehele gemeente (organisatie, bestuur en politiek) en haar werkprocessen moeten 'kantelen'.

2b. Bied een podium

Belangrijke voorwaarde voor leren in de praktijk is dat ervaringen breder in de gemeente worden gedeeld.

Overleg gevoerd met

N.v.t.

Uitvoering/vervolgstappen

Het college heeft in haar reactie op het conceptrapport aangegeven dat ze de conclusies en aanbevelingen onderschrijft en de aanbevelingen graag overneemt.

Aangekondigd is de Nota 'van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie'. Bij de opstelling van dit document zullen de door de raad overgenomen aanbevelingen worden opgenomen.

Evaluatie/monitoring

De raad wordt voorgesteld het college te verzoeken de raad uiterlijk na een jaar te rapporteren wat het college met de aanbevelingen heeft gedaan.

Financiën

-

Juridische zaken

-

Communicatie/participatie na besluitvorming

-

Bijlagen/ter inzage liggende stukken

1. Rapport rekenkamercommissie 'Samenspel gemeente en gemeenschap' (www.ridderkerk.nl/rekenkamercommissie)
2. Concept raadsbesluit

De griffier

Mr. J.G. van Straalen